

Dhlizlr mharibsi: Qarabandan raq v ama kimi

Trkiy sy edir ki, Asiya srind blgnin dhlizlrind daha byk paya sahib olsun v ranla mqayisd daha rqabtli dhlizlr planladrsn. O vaxtk balar Azrbaycann mslman v i xalqnn yardım arna cavab olaraq, rus v ermni iallar qarsnda onlarn yannda olmamaq n sbb kimi dini v dil frqlirni gstrmi .Trkiy, bugn strateji dnd Azrbaycandan gzn kmir

Arannews :Asiya srinin yaxnlamas, “pk Yolu” v “Bir Kmr-Bir Yol” kimi qlobal ticart magistrallarnn formalamas il eyni zamanda bu yeni srin maraqlarn ovlamaq mqsdil pay üzrind iddtli rqabt yaranb. Qaraban cnubunun azad edilmsi v D-in Suriya v raqa hücumlar iki frqli kild bu gizli müharibnin lamtlri idi: biri açmaq, biri d balamaq .üçün

Asiya srinin balanmas v yeni dhlizlr ehtiyac

Bugün Çin dünyann n böyük ixracatçsdr v 40 milyon konteyner tutumlu anxay liman v 33 milyon konteyner tutumlu Sinqapur liman kimi dünyann on n böyük liman Asiyada yerler. Asiya ölklri korona pandemiyasn Qrb ölklrindn daha yax idar ed bildirl v bu da Asiya ölklrinin iqtisadi inkafna v daha çox ixracatna sbb olacaq. ngiltr artq Avropa ttifaqnn üzvü deyil v qoca tülkünün ayaq izlirini Asiyann müxtif bölglirind görmk olar. Görünür, o, bunu digr qtblirldn daha vvl drk .edib

Dünya iqtisadiyyatnn 60 faizindn çoxunun v dünya halisinin üçd ikisinin yaad Asiya srinin heyrtamiz addm sslri eidilir. Bu arada iki çox mühüm beynlxalq dhliz formalar v ran hm pk Yolu, hm .d Bir Kmr-Bir Yol dhlizind vacib ölkdir

Türkiy rann ciddi rqibi

rana ciddi rqib olan v tlatümlü iqtisadiyyat sahib Türkiy, Asiya srind daha çox fürstlri I keçirmey v bölg dhlizlrind daha böyük paya sahib çxmaa chd edir. ranla rqabt aparmaq üçün is ranla müqayisdaha rqabtli dhlizlr yaratmaq mcburiyytinddir. Bu baxmdan Türkiynin Azrbaycandak sylrini daha yax baa dü bilrik. Türkiynin o vaxtk baçlar Azrbaycann müslman v i xalqnn (soviet hökumti tanklarnn Azrbaycan xalqn qana boyad 1990-c illrin çtin günlerind) yardım çarlarna cavab olaraq, rus v ermni ialçlar qarsnda onlarn yannda olmamaq üçün sbb kimi dini v dil frqlirni göstrirdilr. Nümun olaraq, Turqut Özaln hmin dövrd dediyi cümlsini misal gtirmk olar. T. Özal demidi: “Onlar idirlr v biz sünni. Onlar rana daha .yaxndlrlar.” Bu cüml hmin zaman ruslarn sevincin sbb oldu ndi Türkiynin Chubi Qafqazda maksimum iqtisadi mnft clb etmk üçün strateji dönüündn sonra bu ölknin Qafqazdak yeni strategiyalarlnn tamamlaycs olaraq Türk Dünyas Birliyi v Azrbaycann sünnildirilmsi kimi msllri d lav etmsi, yaxud ah smayl Sfvini tkfir etmk ssirinin qalxmas .mümkündür

Türkiy çoxsayl v böyük su bndlrinin arxasnda

qonularnn ehtiyac duyuu suyu saxlamaq üçün daha bir mürkkb v tamahkar rqabt hazrlayb. Türkiynin GAP bnd layihs Suriya, raq, ran, htta Azrbaycann bzi bölglrind knd tsrrüfat, rzaq thlüksizliyi, açq hava keyfiyyti v traf mühiti probleml .üzldirib

Dhlizlr müharibsi

Dhlizlr soyuq müharibsi artq çoxdandr ki, balayb. Onun ifrlirini mnalandra v aça bilmi bzi ölklr, bu mürkkb meydanda rqabt apara bilmk üçün bzi hazrlq ilri görmkd v addmlar .atmaqdadrlar

Birdn-bir Azrbaycann mümkün v xüsusi dhliz yolunda yerln ial olunmu razilrinin bir hisssi Ermnistann cnubundan Naxçvann Türkiy srhdin qdr köhn marrtu il yerln ranla hmsrhs bölg prioritetlri il azad edilir, Çindn taliyaya qdr dhliz arasnda itkin halqa olan Zngzur marrtu daim xatrlanmaa balanr. Blk d son illrd rqi Aralq dnizi hövzsinin sakinlri D kimi terrorçularn Suriya v raqa göndrilmsinin sbblrini daha asan baa dürlr. Bu terrorçular Qrbin, xüsusil d AB-n islamofobiya layihlrinin hyata keçirmkl yana Çin, fqanstan, ran, raq, Suriyadan keçn v Aralq dnizind bitn potensial dhлизin qarsn almaa glmidirl. Halbuki, onlar raq v Suriyada zrrsizldirildi. Qrb, ibrani v rb dollarlar bu df dhлизin baqa bir hisssini balamaq üçün blk d fqanstan alove sürüklyck. Bzi baxlarn ksin olaraq, muzdlu terrorçularn sahiblri olan qrblilr tkc slam v ran hdf almayclar, üstlik, Asiyann iqtisadi inkiafnnda v rqdn Qrb tranzit çxnda xll yaratma da hdflyibl v bada Çin olmaqla Asiyann iqtisadi çiçklmisi il mübariz onlarn sas mqsdidir. Çinin Qrb beynlxalq ticart yollarn nec qoruyub genilndircyini müahid etmk lazmdr. Görsn, rq jdahasnn Qrb inhisar strategiyalarina qar dayanmaq ?üçün masada mliyyat plan varm

Iham liyevi v Painyan heyrIndirn yal iq

günlük Qaraba müharibsinin balamasna bir neç 44 gün qalm Rusiya Azrbaycan Respublikasna mesaj göndrdi ki, Ermnistan trfindn ial olunmu 5 rayonun Azrbaycana qaytarlmasn dstklyir. Qaraban cnub hisssinin azad edilmsi üçün Rusiyan yal iq yandrmassn sbbi kimi Türkiy v Rusiyan Qafqazn Aralq dnizi vasitsil Avropaya balanmasndan irli gln qarlql iqtisadi maraqlarna, Minsk qrupunun üzvlrini Chubi Qafqazdan çxarmaa, 2000 rus sülhmrmlsnn Qaraban strateji yükskliklindhüzurunun icazli olmasna, Qaraban imalnda v yqin ki, yaxn glckd cnubunda neft v tbii qaz keçidinin strateji marrutuna nzart nail olmaa, Çinin dstyini qazanmaa, yeni v beynlxalq glckli dhlizlr yaratmaa, ial olunmu razilrd dünya enerji hablarnn yaradlmassn dyrini v hmiyytini azaltmaq üçün Türkiy il mdkala iar etmk olar. Bunu da vurulamaq lazmdr ki, Rusiya v Türkiy gizli münaqi potensialna malik olsalar da, iki ölk arasnda bir-birin düyünlnmi maraqlar qorumaq onlar hr hans münaqidn çkindirir. Htta, shv üzündn ba vermi insident v zrrlr d rsmi .üzr istm il gözardna vurulur

Dqiq olan budur ki, iqtisadi böhran içind yaayan v üçmilyonluq halisnin çoxu digr ölkld mühacirtd olan Ermnistanla müqayisd çoxlu imkanlara v daha çox cmiyyt

sahib olan Azrbaycan Respublikas Qaraba müharibsind üox illr bundan önc qalib ola bilrdi v slind bu gecikmnin sbbi Baknn hrbi .güml;cüml; deyildi

Güml;rcüml;standa ba vern mxmri inqilabdan v bu ölkd anti-Rusya cryanlarnn formalamasndan sonra, Azrbaycan hakimiyytinin vziyyti d xüml;susil ikinci Qaraba müharibsindn vvlki aylar v güml;nlr qnatbx deyildi v çox kövrk idi. Xalqn siyasi, sosial v iqtisadi msllrdn narazl il yana, 2020-c ilin iyun-iyul aylarnda Qaraban ialdan azad edilmsi il bal xalqn tlblri pik hdd çatmd v Bakda böyük toplantlara sbb olmudu. Qeyd edk ki, bel tezlikl Rusiyann yal iq vercyin ümid etmyn ihm liyev etirazçlarn böyük aksiyalar bard istehzal tonda demidi: “Minlrl insan küml;çlr çxaraq üarlar ssmdirir, ancaq Ermnistanla döyü meydannya döyümk üçün yalnz 150 nfr qeydiyyatdan keçmy ;hazrdr.&rdquo

Amma Ermnistanda qrblmnin eskalasiyasn, Güml;rcüml;stann oxar aqibtini Azrbaycanda da proqnozladran Rusiya Azrbaycan razilrinin bir hisssinin azad edilmsin dolay v süml;rpriz icaz vermekl vziyyt nzarti l ald. Nticd Rusiyann Qafqazda mövquelri möhkmlndi, Azrbaycanda .müml;xalift v etirazçlar susduruldu, Ermnistan hakimiyetyi czalandrld Bu istiqamtd Asiya sri rfsind yeni beynlxalq dhlizlrd itirak etmk üçün yeni imkanlar axtaran Türkiy Azrbaycann ial olunmu razilrinin azad edilmsind katalizator rolunu oynad v bu torpaqlarn ialdan azad olunma müml;ddtini bir neç aydan 44 güml;n endirdi ki, bu da Qafqaz ekspertlri arasnda növbt sürpriz sbb oldu. Sionist rejimi dramatik hrktlr edrk, hrbi texnika göndrmkl, vdrlr vermekl v öz qondarma rejiminin bayraqlarn Azrbaycanda yaymaq v nümayi etdirmkl tmnnasz olaraq ld etdiyi qzl fürstdn yararlanmaa chd etdi ki, tsir v pay !tlbindn geri qalmasn

srailln Azrbaycanda nüml;fuzu

Sionist rejiminin Azrbaycanda 20 ildn artq hüml;zuru v tsiri ranla hmsrhd olmas, Bak il enerji sasl sövdilmirlrin davam etdirilmsi v ya ial olunmu razilrd su böhran sbbindn ekstraterritorial kinçilik kimi üç imtiyaz v sbbdn baqa, dördüncümühüm sbbi d ola bilr v o da mümkün dhlizdn uzaq qalmamaq, Türkiynin Qafqaz v Anadoluda meylin uyun olaraq tsis edilmkd olan enerji hab marrutlarnda itirak etmkdir. Hans ki, bu hab ial edilmi razilrin dünyann vacib habna çevrilmk röysn prian ed bilr v sionist rejimi ötn bir ild faktiki olaraq mürkkb sylr göstrrk Qafqazdan Aralq dnizinin rqin kimi mühüm qrarlarda tsir qoymaa .çalb

ran slam Respublikas Qaraba mövzusunda

Aydndr ki, Azrbaycan Respublikas müstqillik ld etdiyi andan ran slam Respublikas bu ölk müslmanlarnn yannda dayanb, birinci Qaraba müharibsi balayandan sndlr, ahidlrin v dost-dümn etiraflarna sasn, onun razi bütövlüyünü dstklyib, Arazn imal ilrin maddi v mnvi dstyini göstrib. Lakin Qrbin tlqin etdiyi iranofobiya v islamofobiya, elc d bu müslman öksinin ranla köklri v ortaq chtlri zaman keçdikc Azrbaycann hökumt adamlarnn cnub srhdlrin .übh v qorxu il baxmasna sbb oldu

ran daxilind d bzi qeyri-düzgün anlaylar, qeyri-rsmi v übhli açqlamalar, Qafqaza strateji v uzunmüddtli baxn olmamas bu corafiyann, xüsusn d Azrbaycann ran ictimai ryi v mediasnn diqqtindn .qraqda qalmasna sbb oldu

Rusiyann (öz xlvt hyti kimi) Qafqazda ranla rqabti, Baknn rana yaxnlamaa qorxmas, Tehrann ilik laqlrindn qalxan ncibliyi üzündn güc ttbiq etmmsi v Qafqazda öz maraqlarn müdafi etmmsi sbb oldu ki, Azrbaycann bir hisssinin azad edilmsi Rusiya, Türkiy, sionist rejimi, htta Pakistan üçün qlb nöqtsi hesab olunsun v ran yalnz .Arazn yannda dayanm müahidçi kimi görünsün Halbuki, 2018-ci ilin sonlarnda general Baqirinin Bakya sfri, rann Azrbaycan Respublikasnn ial olunmu razilrini azad etmk üçün qti iradsini ifad etmsi, Ali Mqaml Rhbrin ötn il rbiülvvlin 17-d Qaraba müharibsinin getdiyi bir vaxtda v uann azad edilmsindn önc dstk çx, hmin müharibd rann Azrbaycana silah yardmlar müslman Azrbaycan xalqnn qlbsinin saslarndan saylr. Tssüf ki, müharib shnsinin media mühndisliyind bütün bunlar diqqtdn knarda .qald

mir Sabit, Qafqaz msllri üzr ekspert